

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕМПАУЕРМЕНТ-ПЕДАГОГІКА

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Протокол № 1 від 29.08.2022

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Емпауермент-педагогіка
Освітня програма	Дошкільна освіта
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	3/6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт Дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу: ознайомлення здобувачів ОР «бакалавр» з теоретико-методологічними особливостями педагогіки сталого розвитку та особливостями її впровадження в систему дошкільної освіти, розвивати у студентів здатність до самоосвіти, саморозвитку, навчання упродовж життя.

Завдання курсу:

- формувати у студентів уявлення про емпауермент-педагогіку, її сутність, зміст та особливості;
- ознайомити студентів з напрямками емпауермент-педагогіки та методичними аспектами їх впровадження в систему дошкільної освіти;
- розвивати у здобувачів здатність до практичного використання екологічного, соціокультурного та економічного напрямів в роботі з дітьми дошкільного віку;
- формувати світогляд майбутніх вихователів на засадах сталого розвитку, вчити імплементувати ідеї сталого розвитку в освітній процес закладу дошкільної освіти;
- формувати здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України).

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Загальні компетентності (за професійним стандартом)

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського

суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).   ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).   ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження б національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).   <u>Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України)</u>   КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).   КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).   КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.   КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.   КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.   <u>Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)</u>   <i>Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища</i>   -Здоров'язбережувальна - здатність організовувати фізично безпечне освітнє середовище; здатність організовувати психологічно безпечне освітнє середовище   -Проектувальна - здатність організовувати та проектувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування
Програмні результати навчання: ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.   ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.   ПРН-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.   ПРН-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.   ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Предмет і завдання дисципліни «Емпауермент-педагогіка». Історія виникнення науки	ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	Ознайомити з метою і завданнями дисципліни. Формувати уявлення про емпауермент-педагогіку, історію та передумови виникнення науки. Ознайомити з особливостями стратегії сталого розвитку в освіті України.

		ПРН-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю. ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	
2	Емпауермент-педагогіка в сучасній дошкільній освіті	ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. ПРН-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.	Ознайомити зі змістом, функціями і принципами та ключовими цінностями емпауермент-педагогіки в сучасних умовах. Формувати розуміння сутності чинників сталого розвитку суспільства. Ознайомити з нормативно-правовим забезпеченням міжнародної співпраці в контексті сталого розвитку. Формувати вміння виявляти можливості використання засад емпауермент-педагогіки в дошкільній освіті. Формувати розуміння ролі вихователя в освіті для сталого розвитку.
3	Екологічний аспект освіти для сталого розвитку	ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	Ознайомити з пріоритетами екологічної освіти в контексті сталого розвитку. Розвивати здатність до морально-ціннісної взаємодії людини і суспільства. Формувати вміння і навички застосовувати екологічний компонент емпауермент-педагогіки в організації цілісного освітнього процесу в ЗДО. Розуміти необхідність формування екологічного світогляду

			дітей дошкільного віку.
4	Соціокультурний аспект емпіричної педагогіки	ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПРН-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю. ПРН-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей. ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	Формувати уявлення про освіту для демократії та громадянську освіту. Розвивати здатність до сприймання, розуміння й реалізації духовних та етичних цінностей в майбутній педагогічній діяльності. Ознайомити з етикою толерантності та полікультурними засадами освіти.
5	Орієнтири економічної освіти для сталого розвитку	ПРН-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю. ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	Формувати розуміння взаємозв'язку сталого розвитку та економічних умов життя людини, уявлення про екозбалансовані споживчі цінності. Розвивати здатність до формування основ економічного виховання дітей дошкільного віку.
6	Емпірична педагогіка в роботі з дітьми дошкільного віку	ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять	Розвивати здатність до застосування знань з емпіричної педагогіки під час моделювання освітнього процесу ЗДО. Формувати уміння і навички якісно співпрацювати з сім'єю задля досягнення спільних цілей. Ознайомити з парціальною програмою розвитку дітей дошкільного віку

	та категорій. ПРН-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей. ПРН-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	80
Лабораторне заняття	-
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Залік	100
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
Лекції																		-
Семінарські заняття								100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	80
Лабораторні заняття																		-
Самостійна робота																	10	10
Індивідуальні завдання																10		10
Залік																		100
Всього за тиждень								100	100	100	100	100	100	100	100	100	10	100

Примітка: вага оцінки за семінарське заняття – 80, індивідуальне завдання – 10, самостійна робота – 10.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf	
2. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку: Науково-методичний посібник. Дніпропетровськ, 2011. 200 с.	

3. Гавриш Н. В., Миськова Н.М. Підготовка вихователів до формування у дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток. *Народна освіта*. 2020. Вип. 1. С. 67-73.
4. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: парціальна програма для системи дошкільної освіти. К., 2019. 23 с.
5. Грошовенко О., Кондратюк Т. Педагогіка емплауерменту в технології екологічних коміксів. *Молодий вчений*. № 5.2 (57.2). травень, 2018. С.76-82.
6. Джура Н. М. Інноваційні технології навчання в системі шкільної екологічної освіти : навчально-методичний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. 104 с.
7. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів / Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун; за заг. ред. О. Пометун. Д. : «ЛПРА», 2014. 120 с.
8. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: Діємо разом: навч.-метод. посібник для використання в роботі з дітьми п'ятого року життя/ Н. Гавриш, О. Пометун / за ред. О. Пометун. Київ, 2017. 128 с.
9. Дошкільнятам про сталий розвиток: маленькі люди великого світу: навч.-метод. посібник для вихователів для дітей молодшого дошкільного віку / Н. Гавриш, О. Пометун / за ред. О. Пометун. [Бібліотека журналу «Історія і суспільство в школах України: теорія та методика навчання»]. Київ, 2016. 96 с.
10. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, прийнятий Верховною Радою України //База даних «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
11. Іванчук С., Кочнева С. Концепція сталого розвитку в освітньому просторі сучасного закладу дошкільної освіти. *Молодий вчений*. № 10.1 (62.1). жовтень, 2018 р. С.39-42
12. Іванчук С.А. Сучасний стан роботи з виховання основ культури споживання у дітей старшого дошкільного віку у практиці роботи ДНЗ (на матеріалі аналізу планів навчально-виховної роботи). Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2016. №1 (11). С.76-79.
13. Миськова Н. Педагогічний тренінг як форма підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до реалізації ідей сталого розвитку. *Педагогічний дискурс*. 2018. Вип. 24. С. 17-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Opeddysk_2018_24_5.
14. Коренева І.М. Феномен «освіта для сталого розвитку»: сутність та сучасні особливості концепту. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 2. С.113-123
15. Миськова Н. М. Реалізація технології підготовки майбутніх вихователів до формування в старших дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2018. Вип. 58-59. С. 149-155
16. Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / За ред. В.Підліснюк. К.: Видавництво СПД «Ковальчук», 2005. 88 с.
17. Пометун О. І., Пилипчатіна Л. М., Сущенко І. М. П 55 Уроки для сталого розвитку : посібник для вчителя з навчального курсу за вибором для учнів 8-го класу загальноосвітніх шкіл. Вид. 2-ге. Випр. і доп. Д. : «ЛПРА», 2013. 100 с.
18. Пометун О. Що таке «емпауермент-педагогіка»? *Надихаємо на дії*. 2008. № 1(1). С. 10-12.
19. Пометун О.І. та ін. Підготовка вчителів до викладання питань сталого розвитку. Навчально-методичні матеріали для викладачів вищих педагогічних навчальних закладів та системи післядипломної педагогічної освіти: Посібник. К. : Педагогічна думка, 2015. 120 с.
20. Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства: навч.-метод. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 518 с.
21. Чайковська Б. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи на засадах сталого розвитку. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2020. Вип.1(46). С. 138–142.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти м. Івано-Франківськ вул. Бандери, 1 каб. 302 тел. +380687372044 https://kttmdiso.pnu.edu.ua/ ktmdo@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	к.п.н., доц. Матішак Маріанна Василівна
Контактна інформація викладача	0967124568 marianna.mathishak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме: - Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). - Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція). - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. - Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують: - Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). - Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.) Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

	https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти» Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Додаткові бали	Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.
Неформальна освіта	Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)» Ознайомитися з положеннями можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

Викладач _____канд. пед. наук, доцент **Матішак М.В.**